

Předchůdkyně I. vlny ženského hnutí

Myšlenky o podstatě a úloze ženy a muže (příklady)

- Aristoteles: žena jako nedokonalý muž
- Hony na čarodějnice: démonizace ženského vědění a moci
- Renesance: nebyla renesancí pro ženy (vizte J. Kelly-Gadol, in *Dívčí válka*)
- 19. stol.: legislativní úpravy v západní kultuře různé, ale všechny stavěly ženu do podřízené role
- Viktoriánský model: oddělené mužské a ženské sféry

Vznik ženského hnutí

- Querelles de femmes
- Osvícenství

Hlavní témata 1. vlny ženského hnutí (19. stol.)

- Právní postavení žen
- Vzdělání
- Účast na veřejném životě (volební právo)

Christine de Pizan

(1364-1430)

- Začala psát po manželově smrti ve věku 35 let.
- Za svého života uznávaná a čtená.
- Dílo: Město žen, Kniha třech cností, Proměny Stěštěny - a mnoho dalších
- Témata: láska, vztah muže a ženy, mravní výchova, výchova a výchova žen, osudy žen.

Město žen 1

- Odmítá akceptovat podřazenost ženského těla (Aristotelova doktrína)
- Původ zla vidí v nevědomosti
- Rovný přístup dívek ke vzdělání
- Napadá muže, jako uchovatele psaného slova, že neukazují úplný obraz dějin - mizení ženské tradice
- Proti dohodnutým manželským svazkům (majetek, věkový rozdíl - právo na rozkoš)

Město žen 2

- Přemýšlí nad vlastní proměnou v “muže” dané osudem (tj. výdělečná činnost).
- Problematizuje “spokojenost” žen s ženskou rolí: odmítnutí “tradiční” ženskosti.
- Předkládá problém, ale nenabádá ženy k radikálním změnám: dáno praktickou nutností (ženy měly-podle spol. postavení-malý výběr životních alternativ).

Olympe de Gouges: Deklarace práv ženy a občanky (1791)

- Stejně jako de Pizan vidí původ zla v nevědomosti.
- Přepsala Deklaraci práv člověka do ženského rodu (francouzská Deklarace nezahrnovala ženy pod pojem “občan”).
- Volá po důsledné rovnosti mezi pohlavími (“škodit druhému” by mělo zahrnovat i manželskou tyranii) (*pokrač.*)

Olympe de Gouges

- Prolínání rovnosti soukromé i veřejné (Srov. s II. Vlnou žen. hnutí: “Osobní je politické”).
- Rovnost na tribuně i na popravišti
- Rovné povinnosti a “nepříjemnosti” a tedy i rovný podíl na moci.
- Přístup žen k majetku: zdroj svobody (srov. Mill a Woolf)
- Kontext Deklarace: duch revoluční Francie: narozdíl od de Pizan, již ne “hodnota” ženy, ale “aktivita” (odmítá trpitelnou roli žen) - opět srov. 2. vlna žen. Hnutí a koncept občanství

Mary Wollstonecraft: Obhajoba ženských práv (1792)

- Spisovatelka, matka Mary Shelly (autorka *Frankensteina*)
- *Obhajoba* přeložená do češtiny už v r. 1904.
- Společnost od žen žádá jemnost, poddajnost a “psí” oddanost a “ctnost”.
- Svoboda je matkou ctnosti: pokud jsou ženy v postavení otrokyní, nemohou být ctnostné.

Mary Wollstonecraft

- Náprava stavu je ve vzdělání a výchově žen i mužů.
- Apeluje na muže, aby ženy osvobodili: svobodná žena bude lepší členkou společnosti, lepší matkou, partnerkou, dcerou...

Kontext děl:

- Tyto ženy psaly z pozice vzdělaných a privilegovaných vrstev;
- Nicméně také z pozice právně podřadných bytostí - proto omezené požadavky a omezený výber alternativ ke změně a apel na muže, aby ženy osvobodili.